

Voor onder de arm

Is het een orgel? Is het een stagepiano met drawbars? De Hammond SK1 wil eigenlijk alles zijn, maar het blijkt een instrument met uitgesproken sterke en zwakke, maar niet minder verrassende kanten.

door Alex Buurman > alex@interface.nl

Als je voorstelt dat er voor het vervoer van een echte toonwiel-Hammond met Leslie zowat een vrachtwagen nodig is en een potige heer of dame om hem op te zetten, is de SK1 eigenlijk te mooi om waar te zijn. 'Mooi' moet in dit verband worden genuanceerd, want de SK1 is ontworpen met de Hammond-traditie in het achterhoofd en dat levert een design op waar je van moet houden.

De SK1 is afgeladen met functies, waarvan de meeste expliciet gericht zijn op livegebruik. Behalve orgelklanken, met realtime drawbar-bediening, zijn er veel extra geluiden als piano, allerhande e-piano's en wind-, brass-, synth- en stringsounds. Het bedieningspaneel is bezaaid met handige en minder handige knoppen om bijvoorbeeld het leslie-effect om te schakelen van langzaam naar snel, andere effecten in te schakelen en te regelen, individueel voor de orgelsectie en de extra sounds, voor Percussion (een typische Hammond-parameter die zorgt voor extra harmonischen bij de aanzet van een toon), en voor de bediening van de master-eg.

Waterfall

De SK1 is voorzien van een waterfall-klavier; het soort keyboard dat je ook tegenkomt op de oorspronkelijke Hammonds, met toetsen met een sterke blokvorm. Het is gelig van kleur, alsof het decennialang in een rokerig kroeg aan de muur heeft gehangen. Toch is het een aangename verrassing, want dit klavier speelt ronduit heerlijk. In de categorie 'niet-gewogen toetsenborden' scoort het heel erg hoog. Ook een pianist kan hier prima mee uit de voeten. Dit draagt bij tot een plezierige en verrassende eerste kennismaking: zeer laag gewicht, uitstekende orgelklanken, veel extra sounds én – ondanks het lage gewicht – een uitstekend klavier. Het voelt bijna een beetje onwennig...

Acceleratie

De Hammond-orgelklanken zijn, zoals je kunt verwachten, érg goed. Met de drawbars kun je ze snel en gemakkelijk naar je hand en je stemming zetten. Opvallend is de soepele manier waarop de drawbars de opgeslagen

INFO

- **Prijs incl:** SK1 € 1.599,- SK2 € 2.399,- (dubbel klavier) EXP-50 € 169,- (zwelpepedaal)
- **Distributie:** Hammond Suzuki Europe b.v., tel. 0347 370594
- **Internet:** www.hammond.eu, www.suzuki-music.co.jp

stand in het geheugen overnemen. Je zou verwachten dat wanneer een van de boventonen in het geheugen op nul staat en de fysieke drawbar staat helemaal open en je verschuift deze, dat de nieuwe stand nogal rigoureuus binnenkomt. Dit verloopt echter heel smeuig.

De ingebouwde, digitale leslie draagt in zeer hoge mate bij aan het realistische karakter van de orgelsounds. Het effect is minutieus nagebootst en de verschillende acceleratietijden van de roterende hoorns voor het laag en het hoog zijn duidelijk waarneembaar.

Er is veel in te stellen aan de orgelklanken en aan de leslie-simulatie. Bij de orgelklanken kun je kiezen voor verschillende typen Hammond-modellen, waaronder ook het populaire type zónder toonwielen (die zich onderscheiden door meer of minder leakage, wow & flutter en andere bijgeluiden en imperfectheden). De Key Click is instelbaar voor zowel het aanslaan als het loslaten van toetsen. Juist die tekortkomingen maken de Hammond-sound populair. Je vindt hier ook basisklanken van transistor-orgels, zoals die van Vox en Farfisa.

Bij de leslie-parameters vind je ook verschillende modellen in de vorm van cabinets, en als je er echt diep in wilt duiken, kun je ook aangeven of je een versterker met buizen gebruikt, wat de afstand van de microfoons ten opzichte van de roterende speaker is en de hoek tussen de microfoons onderling. De snelheden voor Fast en Slow en acceleratie- en afremtijden zijn in te stel-

len en ook de tijd die nodig is om de rotor volledig stil te zetten.

Dit allemaal individueel voor de laag- en de hoogrotor. Dit is een zeer realistisch effect en ook de hoeveelheid overdrive is plezierig nauwkeurig in te stellen.

Overigens is de SK1 voorzien van een aansluiting voor een echte leslie en met dezelfde knoppen die de virtuele leslie bedienen, stuur je ook de echte speaker aan. Natuurlijk kun je het starten en stoppen ook met een pedaal regelen.

Totaaloplossing

Hammond-Suzuki noemt de SK1 een 'Stage Keyboard', waarmee ze duidelijk willen maken dat de SK1 meer is dan uitsluitend een elektronisch orgel, zoals bijvoorbeeld de Hammond XK1 (al zitten daar ook wel wat andere sounds in). Hierbij dringt zich de vergelijking met de Nord Electro op. Die is immers voorzien van vergelijkbare sounds, waaronder volwassen piano-, e-piano- en clavinetskinken. Ook in de SK1 zitten deze geluiden, en nog wel wat meer. Het gaat van vibrafoons tot strijkers en van blazers tot syntheffecten. Hier zitten veel sounds tussen met een hoog retrogehalte, maar de goede Mellotron-sounds uit de Nord Electro en Stage ontbreken. Daar zet de SK1 gesampled, realistische kwartetstrijkers tegenover en een heerlijk ijel en authentiek string ensemble-geluid.

Veel van de sounds zijn prachtig gedetailleerd met een hoofdrol voor de clavinets en

de Yamaha CP70-sound. Goede pianosounds geven zo'n live-instrument natuurlijk behoorlijk wat meerwaarde. De akoestische en elektrische piano's zijn behoorlijk realistisch, en ze zijn opvallend genoeg zeer dynamisch. Ze reageren heel direct en zeer adequaat op je spel. Uitstekend inzetbaar dus in bandsituaties, waar ze zeker zullen overtuigen. Ga je ze preciezer beluisteren, dan mis je de details die bij andere merken inmiddels vanzelfsprekend zijn: pedal noise, snaar-resonantie en andere fijnzinnigheden. De klank van de akoestische piano's is ook tamelijk doordringend, maar dat kan in een live-omgeving juist een voordeel zijn. Je kunt de klanken nog wel naar je hand zetten, zodat ze bijvoorbeeld ronder gaan klinken.

Harmoniseren

De klank van de extra sounds is heel wisselend. Aan de piano's is duidelijk meer aandacht besteed, want daar kom je goed mee voor de dag. Dat kan niet gezegd worden van een aantal van de blazersklanken.

Heel erg leuk is dat sommige sounds het predicaat 'pcd' hebben meegekregen: een afkorting voor 'prochord'. Een prochord-

SPECIFICATIES

- 63-stemmig polyfoon (maximaal)
- 61 aanslaggevoelige toetsen (waterfall-klavier)
- 9 drawbars
- 3 splits/layers
- 3 midzones
- 100 presets, 100 gebruikerspatches, 10 favorieten
- orgelmodellen: B-type 1, B-type 2, Mellow, Vx, Farf, Pipe
- percussion: 2nd harmonic, 3rd harmonic, fast decay, soft
- a-pianos, e-pianos, keyboard, wind, other, library
- vibrato/chorus
- overdrive
- multi-fx
- reverb
- eq
- master-eg
- leslie
- octave-up/down
- flashdrive-speler: wav (44,1kHz/16-bit/stereo), mp3 (44,1kHz/128kbps/stereo)
- aansluitingen: midi-in/uit, usb-A, leslie (8-pins) voetschakelaar, demperpedaal, expressiepedaal, dc-in (12V)
- 12V-voeding meegeleverd
- afmetingen: 894x303x99mm (bx dxh)
- gewicht: 7kg

sound genereert zelf driestemmige harmonieën en doet dit op basis van het akkoord dat je met je linkerhand op het lage gedeelte van het klavier speelt. Dit maakt sommige matige blazersgeluiden ineens mateloos interessant om mee te spelen, vooral in een wat meer jazzy ambiance. Er is ook een synthgeluid dat niet driestemmig is maar tweestemmig, wat een schitterend leadgeluid oplevert, alsof de interval tussen de twee oscillators van een denkbeeldige synth zich automatisch aan de akkoorden aanpast. Daarnaast kun je ervoor kiezen dat het akkoord aan de lage kant wordt verdeeld in een akkoordpartij en een baspartij met een bijbehorende veel lagere basnoot. Jammer dat daarbij de akkoordherkenning niet al te diepgaand is. Als je de terts weglaat, ontstaat een verschrikkelijke verwar-

Faciliteiten

Er zijn veel faciliteiten voor livegebruik, zoals drie aansluitingen voor pedalen. De functie van die pedalen kun je zelf aan allerlei parameters toekennen. We kregen bij het testexemplaar ook een expressiepedaal: de luxe EXP-50 (dat in verhouding tot de bescheiden SK1 monstrueus groot is). Bij orgelgeluiden fungeert het als volume-bediening, maar bij sommige clavinets wordt het automatisch een wah-pedaal. Voor het gebruik van een tweede klavier en baspedalen kun je veel zaken zelf regelen, en er is ook een versie van de SK1 met een dubbel klavier: de SK2.

De SK1 heeft veel parameters aan boord voor het aansturen van externe midi-apparatuur. Je kunt drie externe midzones aanmaken en daar, naast midnoten en program changes, bijvoorbeeld ook bank changes en offsets voor volume (#7) en panning (#10) naartoe sturen, en een minimum- en maximumwaarde voor de velocity, waardoor er een soort compressie van het midsignaal ontstaat.

Vreemd genoeg ontbreken een modulatie-wiel en een pitchbender, en dat past dan

weer niet in dit totaalconcept. Misschien gingen de ontwerpers van de SK1 ervan uit dat de doelgroep deze toch niet gebruikt. Laat ik het heel oneerbiedig stellen: onbegrijpelijk!

Er is wel een usb-poort, maar alleen een usb-A-exemplaar om een usb-flashdrive op aan te sluiten. Een usb-B-connector ontbreekt, zodat midi-over-usb (om de daw in je computer mee aan te sturen) is uitgesloten. Wel zijn er midi-in en -uit. Met een flashdrive kun je back-ups van interne data maken en terugladen, het OS verversen, en je kunt er wav- en mp3-bestanden vanaf afspeelen door middel van de transportknoppen op het bedieningspaneel. Via internet kun je alternatieve soundlibraries downloaden, die je ook via deze usb-connectie kunt inladen.

Conclusie

De SK1 is een werkpaard, geen volbloed voor soundliehebbers. De nadruk ligt zwaar op de orgelklanken, maar met de piano's, e-piano's en clavinets kom je een heel eind. In veel situaties zijn ze ruim voldoende en sowieso veel mooier dan in de gemiddelde budgetsynthesizer. De kwaliteit van specifieke geluiden is erg hoog en een opvallend extraatje vormen de uitmuntende kerkorgels.

Bij een vergelijking met de Nord Electro – inderdaad een directe concurrent – zijn de Hammond drawbars fijner, en is het gewicht zelfs nog lager dan dat van de Electro 3 Sixty One. De Nord-finesse ontbreekt, maar de Electro is wel weer een stuk duurder. De compactheid, het zeer lage gewicht en de prima inzetbaarheid van, zeg maar, de meest kritische sounds maken de SK1 tot een zeer aantrekkelijk instrument. De prijs-kwaliteitsverhouding is zonder meer uitstekend. ■

HET OORDEEL

- meer dan uitstekende orgelsounds
- uitermate compact en licht
- uitstekend klavier
- flexibel inzetbaar
- geen modulatie-wiel en pitchbender
- beperkt usb-functionaliteit

Hammond SK2